

Activiteitenverslag

Projectsubsidie 'Standaard methodiek
toegangsverlening API's'

Datum

10 december 2025

Versie 1.0

Contact

marc.deboer@vng.nl

Inleiding

In dit document wordt verslag gedaan van de ondernomen activiteiten en behaalde resultaten in het kader van de projectsubsidie 'Standaard methodiek toegangsverlening API's' (ook wel project 'FTV') over de periode 11 april 2024 tot en met 1 april 2025.

De resultaten worden gehouden tegen de beschikking met kenmerk 2024-0000241991 de dato 12 juni 2024 en de verlengingsbeschikking met kenmerk 2024-0000898551 de dato 6 december 2024.

Oorspronkelijke doelen

In de vaststellingsaanvraag zijn de volgende doelen gesteld, met bijbehorende activiteiten:

1. Een standaard voorstellen, door middel van:
 - a. Het schrijven en openbaar publiceren van de voorgestelde standaard, in OAS-formaat
 - b. Eén of meerdere werkgroep periodiek bijeenbrengen voor co-creatie
2. Draagvlak voor de standaard verkrijgen door:
 - a. Steun te verkrijgen van gezaghebbende partijen
 - b. Een community op te zetten om voortgang en successen communiceren en het gesprek te faciliteren
 - c. Eén grotere bijeenkomst te organiseren vanuit Digilab
3. Bewijslast te leveren van het nut en de haalbaarheid van de standaard door:
 - a. Een referentie-implementatie te maken en actief aan te bieden
 - b. Een proefopstelling te beschrijven en realiseren waarmee de praktische uitvoerbaarheid getoond wordt
 - c. Een pilotproject te doen

Ondernomen activiteiten

Onderzoek

Allereerst is er een onderzoek gedaan om het werkgebied te verkennen. Daarin is contact gelegd met de belangrijkste toekomstige stakeholders, en uitgevraagd:

- in hoeverre het onderwerp en de gesignaleerde problematiek speelt;
- welke oplossingen er nu bestaan en in de toekomst nagestreefd worden;
- welke bereidheid er is tot co-creatie.

Een dergelijke rondgang langs de velden heeft bijgedragen aan **doelen 2a en 2b**.

Ook is onderzocht welke standaarden er al bestaan, zowel in werkwijzen als in technische standaarden, en in hoeverre deze bij kunnen dragen aan de doelstellingen van het project en de grotere omgeving van het FDS en IBDS.

Projectwebsite

Er is een [projectwebsite](#) gecreëerd om stakeholders te informeren en te betrekken. Daarop waren initieel te zien:

- Achtergrond en doelen van het project;
- De resultaten van het onderzoek;
- Oproep tot co-creatie.

De site wordt goed bezocht en draait nog steeds bij aan **doelen 2a en 2b**.

Bijeenkomsten en presentaties

Het project en zijn doelstellingen zijn direct bij de start gepresenteerd op de Digilab meet up, om zichtbaarheid te geven. Dit is opgevolgd door elk kwartaal een statusupdate te geven en telkens input van het gezelschap te vragen.

Op 22 oktober 2024 is in samenwerking met Digilab in de Jaarbeurs in Utrecht een bijeenkomst georganiseerd. De toen beschikbare onderzoeksresultaten zijn daar gepresenteerd. Daarnaast zijn er in twee afzonderlijke sporen gesproken met deelnemers over de juridische en de technische aspecten van toegangsverlening. Voornaamste doel daarvan was het onderwerp actueel te maken en de aanwezige stakeholders te betrekken bij de standaardisatie.

Met meer dan 100 deelnemers van ongeveer 20 organisaties heeft dit geleid tot bekendheid van het onderwerp en een eerste netwerk van gesprekspartners, geïnteresseerde volgers en co-creatoren opgeleverd.

Daarmee is **doel 2c** behaald.

Werkgroep

Met de inmiddels verkregen community is op 20 november 2024 een eerste pilot werkgroep gehouden over gegevensminimalisatie. Deze werd goed bezocht en bracht een aantal inzichten op inhoudelijk en organisatorisch vlak.

In overleg met het programma Realisatie IBDS is besloten de werkgroep deel uit te laten maken van een set van werkgroepen, die als geheel het grotere onderwerp van FDS belichten. Vanaf 2 maart 2025 is vervolgens elke twee weken de werkgroep bijeengewoest.

Het aantal deelnemers is in het begin snel gegroeid, en later gestabiliseerd. Er zijn ongeveer 20 mensen die meestal deelnemen, en ruim 100 volgers.

Dit geeft invulling aan **doel 1c**.

Standaard

Uit het onderzoek kwam naar voren dat er inderdaad ruimte is voor en behoefte is aan technische standaarden. De bestaande regeltalen en producten zijn echter niet geschikt. Voornaamste bezwaren zijn dat ze te restrictief of juist te vrijblijvend zijn. Er is gekozen voor aansluiting bij AuthZEN van OpenID. Er is zitting genomen in de werkgroep daarvan, en actief meegeschreven.

Ook is een begin gemaakt met het Nederlandse overheidsprofiel daarop, AuthZEN NL Gov.

Publicatie daarvan in OAS-vorm was echter niet op 1 april 2025 klaar. **Doel 1a** is daarmee niet gehaald.

Referentie-implementatie

Vanaf het moment dat duidelijkheid was over de reikwijdte en de vorm van de standaard is begonnen met het schrijven van software die als referentie gebruikt kan worden. Dat is een eenvoudige maar complete oplossing die laat zien hoe toegang volgens de standaard kan werken. Daarbij is open source software van derden geplaatst in een eigen context.

Dit is een doorlopende activiteit zonder vaststaand einde. Voortschrijdend inzicht en ervaringen uit de praktijk geven aanleiding tot verandering van scope. Het doel is echter niet productiewaardige software maar een bewijs van de haalbaarheid. Daarmee is – passend bij de status van de standaard op dat moment – invulling gegeven aan **doel 3a**.

Proefopstelling

Er is een beschrijving gemaakt van een proefopstelling waarmee de werking van de principes van de toegangswerkwijze en de juistheid van de referentieimplementatie worden aangetoond.

Realisatie daarvan was echter niet op 1 april gereed. **Doel 3b** is daarmee niet gehaald.

Pilotproject

Het lastigste doel van het project bleek het doen van representatieve praktijkproeven.

Toegangsverlening is nu vaak verweven in infrastructuur, IAM-software en maatwerk, en dat maakt het niet eenvoudig en goed omkaderde case te vinden waarmee de totale haalbaarheid en effectiviteit wordt aangetoond.

Ook zijn de concepten en producten in het veld relatief nieuw en soms onvolwassen.

De meeste proeven laten daarom zien dat de principes werken, maar komen niet toe aan het testen met volledige scope en op schaal.

Het project heeft meegedacht en gewerkt aan initiatieven van de gemeente Rotterdam en UWV, maar daar is geen afgeronde proef uitgekomen. **Doel 3c** is daarmee niet gehaald.

Conclusie

Samengevat zijn de resultaten als volgt:

- Het opstellen van **technische standaarden** (doel 1a) is behaald, maar pas na 1 april. Belangrijkste oorzaak is een relatief late start, 3 maanden na verlening van de subsidie. Dit is ook te zien in onderbesteding van het budget.
- Het verkrijgen van zichtbaarheid en het organiseren van een **community** is behaald, overeenkomstig met doelen 1b en 2a, b en c. De bijeenkomsten en gesprekken lopen tot nu (december 2025) nog door en dragen actief bij aan het resultaat.
- Er is een referentie-**implementatie** opgeleverd passend bij de status van de standaard op dat moment (doel 3a). Het toepassen daarvan in een proefopstelling en pilotproject zijn niet gehaald (doelen 3a en b). Belangrijkste oorzaken zijn dat de standaard voldoende duidelijk moest zijn voor een goede start en dat echte praktijkproeven lastig te vinden zijn.

Op het moment van schrijven, december 2025, zijn alle doelen behaald.